

KANTAR

Практики за насърчаване на раждаемостта в България

Доклад от качествено проучване

Kantar Bulgaria

2 Описание на проучването

Методология и извадка

Количествена част

- = Омнибус
  - = Извадка n=812 респондента
  - = Терен 1-8 Август 2022 г.
-

- 1 отворен въпрос с две посочвания
  - 1 прост въпрос
  - 1 пре-кодиран въпрос с две посочвания
  - 1 батарея с девет под-въпроса
-

Качествена част

- = 3 фокус групи
  - = Целева аудитория – родители на деца до 6 год. вкл.
  - = Локация – София, Велико Търново, Стара Загора
  - = Композиция:
София – 4 жени и 4 мъже,
Стара Загора – 8 жени,
Велико Търново – 8 мъже
  - = Терен: 14-16 септември 2022 г.
-

- Гайд за 2-часова дискусия
  - Дистанционно модерирание и обсъждане
-

3 Результати

Конкретно раждаемост или социални политики насочени към младите хора

Q. В момента България, подобно на други страни в Европа, има демографски проблеми. Според Вас, в коя от следните две сфери би трябвало да се концентрират държавните мерки?

В повишаване на раждаемостта, или	7.4%
В задържането на младите хора в страната	30.3 %
И в двете (не се чете)	59.8%
Не знам/отказ (не се чете)	2.4 %

Какво ще направи това място привлекателно за младите с деца (1/2)

Qa. Ако зависеше от вас, какво едно нещо бихте направили във вашия край, така че младо семейство или хора, които живеят на семейни начала (с деца или планове за деца) да останат тук? Като изключим работа или по-добра работа. (1-во посочване)

Високи доходи, добро заплащане	18.2%
Инвестиции в условия за живот/Инфраструктура/ Транспорт	11.2%
Жилища, ипотечни кредити (безлихвени, с ниска лихва)	9.5%
Детски надбавки (по-високи)	9.0%
Детски ясли и градини (повече, безплатни)	7.5%
Работа (сигурна, по специалността, платени осигуровки)	6.3%
Образование (качествено, безплатно)	
/Училища (повече), Университет	5.5%

Какво ще направи това място привлекателно за младите с деца (2/2)

Qa&b. Ако зависеше от вас, какво едно нещо бихте направили във вашия край, така че младо семейство или хора, които живеят на семейни начала (с деца или планове за деца) да останат тук? Като изключим работа или по-добра работа. (Общо от 2 посочвания)

Високи доходи, добро заплащане	25.5%
Инвестиции в условия за живот/Инфраструктура/ Транспорт	16.9%
Детски надбавки (по-високи)	14.9%
Жилища, ипотечни кредити (безлихвени, с ниска лихва)	14.5%
Детски ясли и градини (повече, безплатни)	14.2%
Образование (качествено, безплатно)	
/Училища (повече), Университет	11.6%
Социални придобивки, помощи	10.3%

Кои от настоящите мерки за младите с деца се ценят

Qa&b. Понастоящем в действие са следните законови разпоредби, подпомагащи младите двойки с деца. Кое от тях според вас е най-подпомагащо и действието и размерът му трябва да се разширят? И кое друго? (Общо от 2 посочвания)

- 42.7% Отпуск по майчинство с 90% от трудовото възнаграждение през първата година и 710 лв. обезщетение през втората
- 34.8% Данъчни облекчения на личните доходи за 1-во, 2-ро и 3-то дете (450 лв., 900 лв. 1350 лв)
- 31.4% Данъчно облекчение за намаляване на лихвите на ипотека до 100 000 лв. за родители до 35-годишна възраст
- 21.4% Без разрешение от Инспекция по труда бременна или майка на дете до 3 години не може да бъде освободена от работа
- 18.6% Месечни детски надбавки за семейства с нисък доход на човек (50 лв. за едно, 110 лв. за две, 135 лв. за три деца)
- 18.4% Месечна компенсация от 372 лв. за дете неприето в държавна или общинска детска градина
- 17.7% Еднократна помощ при раждане 250 лв. за първо, 600 лв. за второ, 350 лв. за трето и 200 лв. за всяко следващо дете

А каква е запознатостта с мерките за подкрепа на родителите

Споменавани във всички групи, с добра запознатост на детайлите:

- Обезщетение при отпуск по майчинство
- Детски надбавки
- Данъчно облекчение
- Еднократна парична помощ при раждане на дете – социална и общинска
- Безплатни детски ясли и детски градини
- Парична помощ за първокласници и осмокласници

По-рядко споменавани:

- Безплатно пътуване в градски транспорт на деца до 7 години
- 2 дни допълнителен отпуск при второ дете

Не споменати на спонтанно ниво мерки:

- Болничен за грижа за детето, което се приема за „естествено“, а не за социална придобивка - няма кой друг да го направи, а и се изплаща само процент от работната заплата.
- Без разрешение от Инспекцията по труда бременна или майка на дете до 3 г. не може да бъде освободена от работа.

Нагласи към настоящите мерки: **Отпуск по майчинство**

Преобладаващо положителни нагласи, особено относно повишената сума за втората година майчинство

Положителни нагласи:

- Периодът е **дълъг**: *„Може би няма друга държава, в която майчинството е толкова дълго!“*
- **Добро** ниво на сумата, която се изплаща (90% от работната заплата за първата година)
- Силно положителни нагласи към променената сума за втората година: *„Със 710 лв. едно дете може да се гледа спокойно“*

Някои негативи:

- В някои случаи работодателите **не осигуряват** служителите си на пълната им заплата
- Безработните не могат да се възползват от него
- **Неплатеният отпуск**, използван непосредствено преди забременяване, се включва в изчисляването на базата за доходи и това понижава полагаемото обезщетение за първата година: *„След като приключи майчинството ми с второто дете, взех неплатената отпуска, за да го гледам, докато стартира детската градина, която беше затворена покрай КОВИД. След това се оказах отново бременна. Върнах се на работа. Обаче изчисляването на майчинството с третото ми дете влиза периода от втора година майчинство, неплатения отпуск, което значително го намалява. Това не е било мое трудово възнаграждение и изчислението трябва да бъде тогава, когато съм взимала заплата. А не да взимат предвид парично обезщетение – това не е осигурителен доход. От тази гледна точка на мен майчинството ми сега е оцетено. Това не е помислено и не знам колко законово е редно, защото трябва да проверя и да напиша една жалба. Защото аз съм плащала, плащала години на ред, 7 месеца съм била на максимален осигурителен доход и сега като излизам отново по майчинство, се оказва, че взимам ужасно малко пари“*

Нагласи към настоящите мерки: **Данъчни облекчения на лични доходи**

Силно положителни нагласи към увеличаване на сумата на данъчно облекчение

Преимущества:

Една от мерките, които се възприема като „реална финансова помощ за семейството“:

- Повишаване на сумата на върнати данъци: *„Преди бяха някакви си мижави 20 лева, а сегашната сума се усеща в семейния бюджет“*
- Регулярност на мярката – ежегодно
- Възможност всеки от двамата родители да получи част от облекчението
- Сравнително лесна процедура – чрез работодателя

Единични споменавания на недостатъци:

- Несигурност дали ще бъде запазена високата стойност на облекчението в бъдеще, поради ежегодното му съгласуване с приемането на държавния бюджет
- Не се полага при отпуск по майчинство. Семейството не може да се възползва, ако бащата също е бил без работа
- Недостатъчно информация как може да се получи (единично споменаване, на което останалите участници реагират, че това се прави от работодателя)

Нагласи към настоящи мерки: **Данъчни облекчения по ипотечен кредит**

Положителни нагласи към механизма „облекчение по ипотечен кредит“, но **критичност** към поставените **условия** за използването му

Преимущества:

- Изплащането на ипотечен кредит се оценява като една от големите семейни отговорности, поради дългосрочността на погасяване и значителния размер на сумите, които се отделят от семейния бюджет

Недостатъци:

- Необходимо е двойката да има сключен граждански брак: *„Аз не съм омъжена и живеем на семейни начала. Реално нямам никое от правата, които са на семейните двойки. Само задълженията!“* ж/м, София
- Възрастовото ограничение до 35 години на един от съпрузите се оценява като несправедливо
- Недостатъчно голям размер на получената сума: *„Това са 100 лева на година, а на мен вноската ми е 500 лева на месец! Тази сума не я усещам като особено облекчение.“* ж, Ст. Загора

Нагласи към настоящите мерки: **Защита от освобождаване от работа**

Формална, фиктивна мярка, работодателите намират начин да я заобиколят и нарушат

Преимущества:

- Недоверието в спазването на мярката от работодателите е бариера пред вербализирането на особени ползи от респондентите
- Все пак има работни места и компании, които спазват мярката: *„Да, хубава е, но само на държавната работа може да се гарантира, че ще бъде спазвана“* ж/м, София

Недостатъци:

Работодателите, особено в малките и средни частни предприятия, намират начини да заобиколят забраната за уволнение. Основно чрез преназначаване на нова длъжност с изпитателен срок от 6 месеца, което позволява уволнение на служителя, включително и на майка с дете до 3 години. Респондентите се чувстват недостатъчно защитени и темата предизвиква бурни негативни коментари. Дават се и примери от опит – личен или на близки и познати:

„Не е точно така, защото ако бременната е на временен трудов договор, работодателят може да я освободи без разрешение от инспекцията по труда. В момента, в който се върнеш на работа, те могат да те преназначат от една длъжност на друга. Това съм го изпитвала и това означава, че могат да те уволнят, защото е като нова длъжност. Мижи да те лъжем е тази мярка!“ ж, Ст. Загора

„Той, частникът, си прави, каквото си иска! Върти, усуква, заплашва и накрая жената поддава, защото наистина може да ѝ направи работата ад“ м, В. Търново

Нагласи към настоящите мерки: **Месечни детски надбавки**

Негативни нагласи, породени от непостижимостта за получаване и малката месечна сума на надбавките

Положителна нагласа:

- Все пак има някаква финансова помощ на родителите с ниски доходи

Негативните нагласи преобладават във всички групи:

- **Невъзможност** на получаването на надбавките:
  - Сумата от 510 лв. е твърде ниска и много от семействата я надскочат
  - Сумата, изисквана за надбавката е брутна

„Те не би трябвало да се дават за доходите на родителите, а държавата да го прави за детето, за всяко дете отглеждано тук. Те затова се казват детски, а не да гледат в нашите портфейли. Ти вече ще решиш какво ще правиш с тези надбавки и как да инвестираш в развитието на детето – дали да събираш за образование или нещо друго“
м/ж, София

- **Ниска финансова стойност** на получаваните надбавки:

„С тези пари какво може да купиш на месец – едната обувка от чифта ботушки?! Другият месец – другата“ м/ж, София

„Моя приятелка в Германия получава 250 евро като детски надбавки, при положение, че детето не живее при нея, а тук в България“ жена, Ст. Загора

Нагласи към настоящите мерки: **Еднократна помощ при раждане на 1-во, 2-ро и следващи деца**

Позитивно възприемана, като спонтанно спомената е помощта от общината, а после тази от държавата

Положителна нагласа:

- Положителни нагласи. Това, че се отпускат две помощи от този тип – социална/държавна и общинска – също се одобрява от участниците. Благодарение на нея могат да се направят по-големи покупки за посрещане на нуждите на новороденото.

Негативните нагласи:

- Някои участници считат, че кандидатстването за тези помощи е бюрократично усложнено. Липса на леснодостъпна информация, обикаляне по институции в момент, в който трябва да се положи грижа за новороденото.

Нагласи към други настоящи мерки (1/2)

Описание на мярката	Положителни нагласи	Негативни нагласи
15 дневен отпуск по бащинство, полагаем на родител на новородено	Положителна нагласа – дори и да не може да бъде взет този отпуск, той може да бъде финансово компенсирани.	Не се споменават.
372 лв. компенсация на разходите на родителите на деца, неприети в детски градини	Възприема се като реална финансова помощ за семействата с некласирани в детска градина деца, особено в София, където липсата на места е един от основните проблеми на родителите.	- В градове като Ст. Загора и В. Търново няма проблеми с некласирани деца: „Могат да те пренасочат в друг квартал, но много малко деца остават извън системата“. - Периодът до 3 година на детето остава „финансово непокрит“, ако майката трябва да се върне на работа.
Бащински платен отпуск в размер на 2 месеца при дете до 8 години	- Непозната за участниците мярка - Положителна нагласа, която се дължи на възможността да се полагат грижи за детето, когато е необходимо, напр. през лятото	Скептичност относно склонността на работодателите да бъде ползван допълнителен отпуск.

Нагласи към други настоящи мерки (2/2)

Описание на мярката	Положителни нагласи	Негативни нагласи
От 2-годишна възраст на детето всеки от родителите може да ползва до 8 месеца неплатен отпуск за отглеждане на дете, който се брой за трудов стаж	Мярка за „крайна необходимост“, но все пак положително оценена.	Отново неохота от страна на работодатели да изплащат осигуровки в случай на неплатен отпуск.
Безплатни детска ясла и градина	Положителни нагласи, независимо, че таксите на държавните учреждения не са били големи.	Не се споменават.
Отстъпка от детска кухня за многодетни семейства	Мярка, позната от родителите на повече от две деца. Положителна нагласа: „все пак някой е помислил и за нас“	Не се споменават.
Финансова помощ за първокласници и осмोकласници	Като цяло идеята е добра – всяка финансова помощ е добре дошла. Особено в горните курсове, когато учебниците и помагалата се купуват от родителите.	- Негативни нагласи, че се обвързва с определен брой неизвинени отсъствия – постижимо за децата в първи клас, но трудно за контрол от страна на родителите при осмोकласниците. - Съществува усещането, че се фаворизира ромската общност: „На тях не им пишат неизвинени отсъствия, защото училищата са на делегирани бюджети и при недостатъчна посещаемост, ще бъдат закрити. Така излиза, че ромското семейство ще получи тази помощ, въпреки че детето не е стъпвало в училище и е неграмотно, а моето семейство – не, защото в нашето училище се пишат отсъствия“

Нагласи към настоящи мерки: **Отпуск по болест при болно дете**

Мярка, която се прививда като „естествена“, но някои работодатели трудно прегръщат ползването на такъв отпуск

Преимущества:

- Наблюдава се добра тенденция - все повече големи компании (в София) са „mom’s friendly“ и предоставят на майките повече възможности за грижа за децата, включително и ползването на отпуск по болест

Недостатъци:

- Някои от работодателите са нетолерантни към взимането на отпуск по болничен: *„Независимо от големината на компанията, работодателите искат да разчитат на работниците. Досега не съм чувала за място, където болничният да не е проблем!“* ж/м, София, *„Частникът иска да му се работи, защото няма с кого да те замени“* м, В. Търново
- Недостатъчен брой дни, предоставени на едно работещо лице в рамките на година (единично споменаване): до 40 дни отпуск по болест е допустим на година
- Недостатъчно добра финансова компенсация на дните, ако фирмата не осигурява работещите на пълната им работна заплата: *„Ненаправно наричат болничните гладнични“*

Основни проблемни области пред родителите

Недостатъчно високи нива на доходите, несигурност по отношение на запазване на работното място и възможност да се полагат добри грижи за детето

- Липсва усещането за предсказуемост на бъдещето и постигане на дългосрочна стабилност – по отношение на работна заетост и недостатъчност на доходите на семейството, за да се полага добра грижа за поколението
- Законовите рамки и „защитеността“ се възприемат като фиктивни, особено за някои от работодателите в частния сектор. Основно по отношение на излизане в болничен, но и „вратичка“ за уволнение на майка с дете до 3 години
- Усещането за „неравенство“ на достъпа до някои от мерките – основно, когато се коментират детските надбавки, но и изчисляване на сумата за отпуск по майчинство, еднократна помощ за осмокласници. Все още се мултиплицира гледната точка „държавата работи в полза на ромите, но не и за нас“
- Недостатъчно места в детските ясли и градини в София – част от децата е необходимо да бъдат записвани в частни заведения с висока месечна такса
- Недостатъчно добър публичен достъп до информация с мерките и какво е необходимо да бъде направено, за да се възползват родителите от тях (единични споменавания): *„Аз трябва да разчитам на общността на мамите в нашия квартал, за да знам от какво мога да се възползвам и как да го направя. В сайта на общината абсурд да се ориентирам и като исках да получа еднократната сума, отивайки в общината ромките много по-добре ми описаха какво да направя от служителката“* ж, Ст. Загора

Настоящи мерки възприемани като стимулиращи раждаемостта

Дългосрочните и значимите като стойност

Ефективни мерки:

- Платен отпуск по майчинство – продължителността на отпуска и размерът на обезщетението дават сигурност, че за известен период от време семейството разполага със средства за отглеждане на детето
- Данъчното облекчение на личните доходи е стимулиращо, поради повишения му размер.

Мерки, които биха могли да имат по-добър резултат, ако се предвидят промени:

- Възможност повече семейства да получават месечни детски надбавки – промяна на изисквания праг на доходите. И по-голям размер на детските надбавки
- „Разхлабване“ на изискванията за помощ при изплащане на ипотечен кредит – включване на живеещите на семейни начала, по-висока възраст на родителите, ако е възможно и по-голям размер на помощта
- Ефективни, а не фиктивни ангажименти и спазване на правата на родителите на малки деца от страна на работодателите – защита от уволнение, право на болничен

Какви други поощрителни наредби биха проработили (1/2)

Позитивно стимулиращи

Q. На скала от 1 до 7, където 1 е „Категорично НЕ одобрявам”, а 7 е „Силно одобрявам”, бихте или не бихте одобрили следните мерки за повишаване на раждаемостта в страната? Имайте предвид, че за тяхната реализация може да се наложи да се отнемат средства от други важни пера в бюджета.

	Средна
Гъвкаво работно време за родителите с малки деца	6.32
Двойно повече платен отпуск за родител с дете до 12 год.	6.28
Увеличение на месечните надбавки за деца ходещи на училище	6.23
Държавата да погасява една трета от ипотечния заем при първо дете, като погасената сума се увеличава с всяко следващо дете	6.09
Предимство при приемане на работа и при кариерно развитие за жени до 40 год. с деца	5.88
Семейно /вместо сегашното индивидуално/ данъчно облагане с преференции за семейства с повече деца	5.63

Какви други поощрителни наредби биха проработили (2/2)

Наказателно стимулиращи

Q. На скала от 1 до 7, където 1 е „Категорично НЕ одобрявам”, а 7 е „Силно одобрявам”, бихте или не бихте одобрили следните мерки за повишаване на раждаемостта в страната? Имайте предвид, че за тяхната реализация може да се наложи да се отнемат средства от други важни пера в бюджета.

	Средна
Въвеждане на ергенски данък 10% за хора над 21 год. без деца	3.10
Забрана на абортите	2.96
Ограничаване достъпа, производството и вноса на контрацептивни средства	2.88

Нагласи към възможни мерки: **Гъвкаво работно време**

Силно положителни нагласи, особено извън София, в която тази практика присъства

Положителни нагласи:

- Би осигурила малко повече спокойствие в ежедневието – логистичните усилия с водене и прибиране от детската градина са големи, което създава неудобства и тревожи родителите: *„Супер е! Много би ме улеснила, защото ще мога да си водя и взимам детето спокойно, а не както сега, когато се налага да ми го прибере я приятелка, я съседка“* ж, Ст. Загора
- Практиката е вече възприета в някои компании и държавната администрация и доказано работи в полза на родителите (основно в София)

Скептицизъм:

- Несигурност как ще бъде възприета и дали наистина ще се прилага от работодателите
- Неприложимо за някои сфери на бизнес/индустрии

Нагласи към възможни мерки: **Двойно повече платен отпуск за родители с деца до 12 год.**

Страхотно! Но твърде идеалистично

Положителни нагласи:

- Много добра възможност родителите да полагат добра грижа за децата си във ваканция: *„Нагледали сме се на деца, които лятото висят по офисите и служебните коли, защото родителите им се чудят на кого да ги оставят, а до 12 години нямаш право да го оставиш само!“* м/ж, София, *„Не мисля, че тази мярка ще стимулира раждаемостта, но пък е толкова хубаво да прекараш повече време с детето си“* м/ж, София

Недоверие, че е възможно:

- Работодателите биха приели с неохота толкова дълъг отпуск: *„Абсурд! Да ти плащат още толкова дни, а ти да не работиш. Всичко ще си остане само на хартия и пак ще има заобикаляне на закона“* м, В. Търново

Нагласи към възможни мерки: **Увеличаване на месечните надбавки за деца ходещи на училище**

Приета с ентузиазъм

Силно положителни нагласи:

- Справедлива практика, стимулираща отговорните родители
- Очаквания да не бъде обвързана с доход на родителите и брой не извинени отсъствия

Негативни нагласи:

- Липсват

Нагласи към възможни мерки: **Погасяване на 1/3 от ипотечен заем**

Много положителни реакции към мярката

Положителни нагласи:

- Изплащането на ипотечен кредит се възприема като един от големите семейни разходи
- Самостоятелното жилище е начин да се постигне по-добро възпитание на децата и независимост на семейството
- Често планирането на още едно дете е мотив да се закупи жилище и финансовото облекчение е добре дошло за семейство с деца

Негативни нагласи:

- Не се споменават, но се очаква по-голяма достъпност на помощта – без ограничение за възраст и сключен граждански брак на родителите

Нагласи към възможни мерки: **Кариерно развитие на жени до 40 год. с деца**

Мярката се възприема като по-скоро „несправедлива“

Положителни нагласи:

- Шансове за професионално развитие на майките с деца
- Мярката звучи „логично“ като инвестиция в ценен човешки ресурс: *„На работодателя не му е изгодно да наеме майка с дете, защото логиката му е, че майката с дете излиза в болничен, но ако работодателя има по-различно мислене, той знае, че майката с дете е сигурен кадър, защото ще иска да работи, за да има доходи. Той ще иска да задържи майката, защото тя дава доста от себе си, за да се развие кариерно“* ж, Ст. Загора

Негативни нагласи:

- Участниците споделят принципна нагласа, че кариерното развитие трябва да се основава на способности, образование и опит, а не на други условия
- Несправедлива спрямо жените над тази възраст
- Несигурност дали ще бъде спазвана от работодателите

Нагласи към възможни мерки: Семейно данъчно облагане с преференции при многодетни семейства

Положителни нагласи като цяло, но без да пробужда ентузиазъм

Положителни нагласи:

- Справедлива мярка, ако и двамата родители са работещи
- Очакване за гъвкавост на облекчението – семейството само да взема решение дали двамата родители (да бъде семейно) или само единият от тях ще се възползва от облекчението (или индивидуално)

Изтъкват се и някои негативи:

- Родителите с едно дете могат да се почувстват изключени
- Не се откриват преимущества пред настоящето данъчно облекчение
- При един неработещ родител, семейството няма да може да се възползва от добро ниво на облекчение

Нагласи към възможни мерки: **Ергенски данък**

Мярка, която буди изумление. Негативни нагласи към потенциала ѝ да стимулира прираст на населението

Положителни нагласи:

- Липсват такива като цяло. Единствено във Велико Търново единично се споменава, че би могла да стимулира хората „да се замислят“ за родителство, форсирани от плащането

Неуместна и несправедлива:

- Запознатост с ергенския данък от времето на социализма от някои участници – наличието му не е стимулирало плащащите го да имат деца
- Родителството трябва да бъде осъзнато и желано, а не насилено, за да може да се полагат добри последващи грижи за децата
- Несправедлива спрямо хората, които искат, но не могат да имат деца
- Възрастта за начало на плащане на данъка е твърде ниска: на 21 години все още се учи в университет
- Висока стойност на данъка

Нагласи към възможни мерки: **Забрана на абортите**

Силно негативна нагласа

Неутрални нагласи с оглед на прираст на населението:

- Единствено в групата с мъже от В. Търново се счита, че подобна мярка би довела до повече новородени в страната

Отхвърляне:

- Нарушаване на човешко право да вземеш решение за живота си
- Би могло да доведе до ръст на раждаемостта, но би довело до увеличаване на броя изоставени деца или не всеки родител би полагал нужната добра грижа за детето си
- Не е релевантно за епохата, в която живеем
- Риск от незаконни аборти, които подлагат на риск здравето на жените

Нагласи към възможни мерки: **Ограничаване на достъп до контрацептивни средства**

Невъзможно!

Положителни нагласи:

- Не се наблюдават в нито една от груповите дискусии
- Насмешка към мярката: „Аха, значи контрабандно ще внасяме от чужбина презервативи и противозачатъчни 😊“ ж, Ст. Загора

Негативни нагласи:

- Ретроградна мярка, неподходяща за прилагане в съвременността: „Тъкмо *напротив!* Трябва да има кампании за употребата им, а не забрана!“
- Би довело до ръст на полово предавани болести

Нагласи към други възможни мерки

Описание на мярката	Положителни нагласи	Негативни нагласи
Щедра еднократна помощ при раждане на дете	Възприема се положително като помощ, когато семейството трябва да се подготви за посрещане на новороденото.	• Не се възприема като стимул за повишаване на раждаемостта. • Може да доведе до ръст на ражданията сред ромската общност, която се възприема като неспособна да полага добри грижи за децата, напр. по отношение на образование.
Непълно работно време, напр. 4 дневна работна седмица	Положителна нагласа, особено от страна на жените. 6 часовия работен ден е даже предпочетен пред един свободен ден от работната седмица вариант – би позволило спокойствие при взимане и прибиране от детска градина, училище.	• Съмнения, че е приложима. • Очаквания за по-ниско ниво на заплащането на работна заплата. • Добро социално преимущество, но не се припознава като мярка за стимулиране на раждаемостта.
14 дни допълнителен платен отпуск	• Положителна нагласа, дължаща се на повече време прекарано с детето. • Би улеснило, ако този отпуск може да се разпредели между родителите.	Скептичност дали е постижимо.
Безлихвен заем за стартиране на бизнес при второ дете	• Положителна нагласа като цяло за стимулиране на бизнес инициативността на родителите	• Звучи твърде добре, за да е постижимо • Рестриктивно относно броя на деца в семейството

Благодаря!